C/2025/4382

9.9.2025

P10_TA(2025)0051

Vuoden 2026 talousarvion suuntaviivat – pääluokka III

Euroopan parlamentin päätöslauselma 2. huhtikuuta 2025 vuoden 2026 talousarvion valmistelua koskevista yleisistä suuntaviivoista, pääluokka III – Komissio (2024/2110(BUI))

(C/2025/4382)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 314 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 106 A artiklan,

— ottaa huomioon vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta 17. joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 ([1]), parlamentin, neuvoston ja komission tässä yhteydessä hyväksymän yhteisen julistuksen ([2]) ja asiaan liittyvät yksipuoliset julistukset ([3]),

— ottaa huomioon vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 muuttamisesta 15. joulukuuta 2022 annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2022/2496 ([4]),

— ottaa huomioon vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/765 ([5]) (monivuotisen rahoituskehyksen tarkistus),

— ottaa huomioon 16. joulukuuta 2020 hyväksymänsä kannan esitykseen neuvoston asetukseksi vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta ([6]),

— ottaa huomioon 15. joulukuuta 2022 antamansa päätöslauselman monivuotisen rahoituskehyksen 2021–2027 vahvistamisesta: uusiin haasteisiin soveltuva sopeutumiskykyinen EU:n talousarvio ([7]),

— ottaa huomioon 3. lokakuuta 2023 antamansa päätöslauselman ehdotuksesta monivuotisen rahoituskehyksen 2021–2027 väliarvioinnista ([8]),

— ottaa huomioon 27. helmikuuta 2024 antamansa päätöslauselman esityksestä neuvoston asetukseksi vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 muuttamisesta ([9]),

— ottaa huomioon Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä ja päätöksen 2014/335/EU, Euratom kumoamisesta 14. joulukuuta 2020 annetun neuvoston päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053 ([10]),

— ottaa huomioon 22. joulukuuta 2021 annetun komission ehdotuksen neuvoston päätökseksi Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä annetun päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053 muuttamisesta (COM(2021)0570) ja ehdotukseen 23. marraskuuta 2022 vahvistamansa kannan ([11]),

— ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä 23. syyskuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 (uudelleenlaadittu) ([12]) (varainhoitoasetus),

([1]) EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.
([2]) EUVL C 444 I, 22.12.2020, s. 4.
([3]) EUVL C 445, 29.10.2021, s. 252.
([4]) EUVL L 325, 20.12.2022, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2496/oj.
([5]) EUVL L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj.
([6]) EUVL C 445, 29.10.2021, s. 240.
([7]) EUVL C 177, 17.5.2023, s. 115.
([8]) EUVL C, C/2024/1195, 23.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1195/oj.
([9]) EUVL C, C/2024/6751, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6751/oj.
([10]) EUVL L 424, 15.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj.
([11]) EUVL C 167, 11.5.2023, s. 162.
([12]) EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

— ottaa huomioon puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta 30. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1119 (eurooppalainen ilmastolaki) ([13]),

— ottaa huomioon EU:n Pariisin sopimuksen mukaiset velvoitteet ja sen Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehyksen mukaiset sitoumukset,

— ottaa huomioon sukupuolten tasa-arvoa koskevan EU-strategian 2020–2025,

— ottaa huomioon 10. toukokuuta 2023 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin elpymisvälineen lainakustannusten kasvun vaikutuksesta EU:n vuoden 2024 talousarvioon ([14]),

— ottaa huomioon yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi 16. joulukuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092 ([15]),

— ottaa huomioon talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi, 16. joulukuuta 2020 tehdyn Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välisen toimielinten sopimuksen ([16]),

— ottaa huomioon 13. joulukuuta 2017 annetun toimielinten välisen julistuksen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista ([17]),

— ottaa huomioon Euroopan unionin yleisen talousarvion varainhoitovuodeksi 2025 ([18]) sekä siihen liittyvät parlamentin, neuvoston ja komission yhteiset lausumat,

— ottaa huomioon Euroopan parlamentissa 21. lokakuuta 2024 esitellyn Enrico Lettan raportin ”Much more than a market”,

— ottaa huomioon Euroopan parlamentissa 17. syyskuuta 2024 esitellyn Mario Draghin raportin ”The future of European competitiveness”,

— ottaa huomioon Euroopan parlamentissa 14. marraskuuta 2024 esitellyn Sauli Niinistön raportin ”Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness”,

— ottaa huomioon komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin 29. tammikuuta 2025 esittelemän EU:n kilpailukykykompassin,

— ottaa huomioon Euroopan puolustuksen tulevaisuudesta 19. maaliskuuta 2025 julkaistun yhteisen valkoisen kirjan, joka tarjoaa kehyksen ReArm Europe -suunnitelmalle (JOIN(2025)0120),

— ottaa huomioon 26. helmikuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Puhtaan teollisen kehityksen ohjelma: kilpailukykyyn ja vähähiilistämiseen tähtäävä yhteinen etenemissuunnitelma” (COM(2025)0085),

— ottaa huomioon 26. helmikuuta 2025 annetun ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) 2015/1017, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695 ja (EU) 2021/1153 muuttamisesta asetuksen (EU) 2021/523 mukaisen EU:n takuun tehostamiseksi ja raportointivaatimusten yksinkertaistamiseksi (COM(2025) 0084),

— ottaa huomioon neuvoston 18. helmikuuta 2025 antamat päätelmät varainhoitovuoden 2026 talousarvion suuntaviivoista,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 95 artiklan,

— ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan, liikenne- ja matkailuvaliokunnan, aluekehitysvaliokunnan sekä maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan lausunnot,

([13]) EUVL L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.
([14]) EUVL C, C/2023/1084, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1084/oj.
([15]) EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
([16]) EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
([17]) EUVL C 428, 13.12.2017, s. 10.
([18]) EUVL L, 2025/31, 27.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2025/31/oj.

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan, ympäristön, ilmaston ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan, teollisuus-, tutkimus-, ja energiavaliokunnan, kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan sekä perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnan kirjeet,

— ottaa huomioon budjettivaliokunnan mietinnön (A10-0042/2025),

Talousarvio 2026: selviytymiskykyisen, kestävän ja vauraan tulevaisuuden Euroopan rakentaminen

1. tuo esiin, että EU:hun ennakoidaan vuosiksi 2025 ja 2026 talouskasvua ([19]), johon yhdistyy inflaation hidastuminen; panee kuitenkin merkille epävarmuustekijät, jotka johtuvat Venäjän Ukrainaa vastaan käymästä hyökkäyssodasta, joka uhkaa suoraan EU:n turvallisuutta, sekä ilmastonmuutoksen ja biodiversiteettikriisin pahenevat vaikutukset, jotka näkyvät myös luonnonkatastrofien yleistymisenä ja voimistumisena ja joita entisestään pahentavat uudet merkittävät geopoliittiset muutokset ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen heikkeneminen, kohonneet turvallisuusuhat ja maailmanlaajuisen protektionismin lisääntyminen; korostaa, että tällaisessa yhä epävakaammassa toimintaympäristössä EU:n on ehdottoman tärkeää parantaa puolustusvoimavarojaan ja turvallisuuteen liittyviä valmiuksiaan, vahvistaa sosiaalista, taloudellista ja alueellista yhteenkuuluvuuttaan sekä poliittista ja strategista riippumattomuuttaan, vähentää riippuvuuksiaan, lisätä kilpailukykyään ja varmistaa vauras tulevaisuus maanosalle ja sen ihmisille, joiden elinkustannukset tällä hetkellä kasvavat aina vain nopeammin;

2. on päättänyt varmistaa, että vuoden 2026 talousarviossa keskitytään strategiseen valmiuteen ja turvallisuuteen, talouden kilpailukykyyn ja häiriönsietokykyyn, kestävyyteen, ilmastoon sekä sisämarkkinoiden vahvistamiseen siten, että voidaan tarjota EU:n ihmisille vankka ekosysteemi ja edistää heidän prioriteettejaan ja vahvistaa näin sosiaalisesti oikeudenmukaista ja vaurasta Eurooppaa; korostaa, että tarvitaan lisäinvestointeja turvallisuuteen ja puolustukseen, tutkimukseen, innovointiin, pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yritykset), terveyteen, energiaan, muuttoliikkeeseen sekä maa- ja merirajojen valvontaan, osallistavaan digitaaliseen ja vihreään siirtymään, työpaikkojen luomiseen ja mahdollisuuksien tarjoamiseen nuorille; edellyttää, että tähän yhdistetään hallinnon yksinkertaistaminen, kuten kilpailukykykompassissa todetaan; korostaa, että EU:n talousarvio on suurin investointiväline, jolla on vipuvaikutusta, ja että se täydentää kansallisia talousarvioita ja antaa siten EU:lle mahdollisuuden selviytyä nopeista ja monitahoisista muutoksista maailmassa ja varmistaa samalla EU:n ihmisille vaurauden, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja vakauden; on vahvasti sitä mieltä, että EU:n pitäisi käyttää tätä vipuvaikutusta mahdollisimman tehokkaasti unionin tavoitteiden ja päätöksenteon tukemiseksi ja yksityisten investointien edistämiseksi;

Investoiminen vakaaseen, kestävään ja häiriönsietokykyiseen talouteen

3. on ehdottomasti sitä mieltä, että EU:ssa voidaan saavuttaa vakaa talouden häiriönsietokyky ja kestävyys vauhdittamalla julkisia ja yksityisiä investointeja, lisäämällä innovointia ja tukemalla kilpailukykyä, muun muassa puuttumalla osaamisvajeeseen ja edistämällä teollisuustuotannon lisäämistä Euroopassa, jotta saadaan aikaan kestävää talouskasvua ja laadukkaita työpaikkoja, ja takaamalla näin unionin strateginen riippumattomuus ja varmistamalla, että EU pysyy ketteränä ja omavaraisena maailmanlaajuisten haasteiden, häiriöiden ja epävarmuustekijöiden edessä; korostaa tarvetta edistää innovointia, asettaa koulutus etusijalle, vähentää kustannuksia, keventää hallinnollista taakkaa ja vahvistaa sisämarkkinoita, etenkin palvelujen osalta;

4. vahvistaa tässä yhteydessä, että tutkimus ja innovointi ovat edelleen ratkaisevan tärkeitä EU:n menestymiselle huipputeollisuudessa ja uusissa puhtaissa ja kestävissä teknologioissa; muistuttaa pitkäaikaisesta tavoitteesta nostaa tutkimus- ja innovointi-investoinnit kolmeen prosenttiin bruttokansantuotteesta; kehottaa siksi myöntämään Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta lisää rahoitusta, jotta voidaan rahoittaa vähintään 50 prosenttia kaikista huipputasolle luokitelluista ehdotuksista kaikilla tieteenaloilla, jotta tutkijat ja yritykset, erityisesti pk-yritykset, voivat tuoda markkinoille uusia keksintöjä ja laajentaa toimintaansa ja jotta voidaan varmistaa vakaa talouskasvu ja parantaa unionin kilpailukykyä maailmantaloudessa ja siten estää toimijoita lähtemästä kilpaileville alueille samalla kun varmistetaan, että Euroopalla on tietopohja, jota se tarvitsee vihreän kehityksen ohjelman sitoumusten täyttämiseen;

([19]) Euroopan komissio: talous- ja rahoitusasioiden pääosasto, ”European economic forecast – Autumn 2024”, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2024.

5. korostaa kohdennetun tuen merkitystä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien kannustamisessa sekä saatavilla olevan ja nykyistä suuremman rahoituksen merkitystä pk-yritysten tukemisessa, sillä ne muodostavat Euroopan talouden selkärangan ja edistävät uraauurtavaa innovointia, sekä korostaa Euroopan innovaationeuvoston, InvestEU-ohjelman ja sisämarkkinaohjelman pk-yrityksiä koskevan osion roolia innovatiivisten startup- ja scale-up-yritysten toimintamahdollisuuksien parantamisessa, niiden kasvun tukemisessa ja EU:n talouden roolin vahvistamisessa maailmanlaajuisesti; ilmaisee huolensa siitä, että InvestEU:n väliarvioinnin mukaan useiden rahoitustuotteiden määrärahat voivat loppua vuoden 2025 loppuun mennessä ilman budjettivarojen lisäämistä; panee merkille asiaa koskevan komission ehdotuksen; painottaa lisäksi sisämarkkinaohjelman merkitystä kaikkien EU:n rajatylittävän ulottuvuuden tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämisessä;

6. korostaa, että talouden nykyaikaistaminen edellyttää julkisten ja yksityisten investointien yhdistämistä; korostaa tässä yhteydessä yksityisten investointien välttämättömyyttä julkisten menojen vipuvaikutuksen maksimoimiseksi; muistuttaa, että näiden toimien olisi johdettava yksinkertaistamiseen ja kevennettävä EU:n pk-yritysten taloudellista taakkaa samalla kun ylläpidetään EU:n normeja;

7. korostaa, että digitaalista ja vihreää siirtymää on kiireesti nopeutettava edelleen, sillä ne vauhdittavat tulevaisuuteen suuntautunutta ja resurssitehokasta taloutta, joka pysyy houkuttelevana innovatiivisille yrityksille ja joka perustuu markkinalähtöisiin investointeihin, jotka tarjoavat laadukkaita työpaikkoja eivätkä jätä ketään jälkeen; kannattaa huomattavia investointeja tulevaisuuteen suuntautuvaan digitaaliseen infrastruktuuriin, jonka tukipilareita ovat hyvin säännelty, ihmiskeskeinen ja luotettava tekoäly ja kyberturvallisuus; korostaa tarvetta kohentaa kansalaisten digitaalisia perustaitoja, jotta ne vastaisivat yritysten tarpeita ja jotta kansalaiset pystyisivät torjumaan disinformaatiota; korostaa lisäksi tarvetta parantaa unionin demokratian kykyä torjua pahantahtoista ulkomaista sekaantumista;

8. tunnustaa Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) ja Verkkojen Eurooppa -välineen strategisen arvon EU:n rajatylittävän liikenneinfrastruktuurin taloudellisten, sosiaalisten ja ilmastotavoitteiden edistämisessä; kehottaa laajentamaan verkkoa etenkin ehdokasmaiden ja EU:n strategisten kumppaneiden suuntaan pitäen mielessä EU:n kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategia sekä TEN-T-verkon ja Euroopan laajuisten energiaverkkojen (TEN-E) väliset täydentävyydet;

Paremmin valmistautunut unioni, joka kykenee vastaamaan tehokkaasti kriiseihin

9. korostaa tarvetta parantaa EU:n turvallisuus- ja puolustusvalmiuksia, jotta voidaan luoda aito puolustusunioni sekä paremmin varautua ja vastata ennennäkemättömiin geopoliittisiin haasteisiin ja uusiin hybriditurvallisuusuhkiin; korostaa yhteisten investointi-, tutkimus-, tuotanto- ja hankintamekanismien keskeistä roolia muun muassa uusissa murroksellisissa teknologioissa, joilla tuetaan riippumatonta EU:n puolustusteollisuutta; katsoo, että turvallisuus- ja puolustusyhteistyö tuo lisäarvoa EU:lle paitsi siten, että se lisää Euroopan ja eurooppalaisten turvallisuutta, myös sitä kautta, että se parantaa tehokkuutta, johtaa mahdollisiin säästöihin ja laadukkaiden työpaikkojen luomiseen ja vahvistaa strategista riippumattomuutta; kehottaa siksi lisäämään välittömästi jäsenvaltioiden puolustusmenoja ja koordinoimaan niitä paljon paremmin; korostaa etenkin tarvetta tarjota riittävät resurssit innovointiin sekä parantaa EU:n sotilaallisia voimavaroja ja niiden yhteistoimintakykyä; muistuttaa komission ReArm Europe -suunnitelman mukaisesta kehotuksestaan, että Euroopan investointipankki (EIP) ja muut kansainväliset rahoituslaitokset ja yksityiset pankit Euroopassa investoisivat aktiivisemmin Euroopan puolustusteollisuuteen siten, että kuitenkin turvataan niiden toiminta ja rahoituskapasiteetti; muistuttaa, että on tärkeää investoida kaksikäyttö-laitteisiin ja kehittää niitä ja erityisesti vahvistaa EU:n sotilaallista liikkuvuutta, kun on kyse kaksikäyttöisen liikenneinfrastruktuurin rahoittamisesta painopistealueilla; kehottaa komissiota arvioimaan mahdollisuutta käyttää tähän tarkoitukseen Verkkojen Eurooppa -välineen liikenneohjelman ehdotuspyyntöjä ottaen huomioon sotilaallisen liikkuvuuden rahoitusvaje; korostaa kiireellistä tarvetta vahvistaa EU:n kyberturvallisuusvalmiuksia hybridiso-dankäynnin torjumiseksi;

10. muistuttaa EU:n avaruusohjelman roolista unionin strategisen turvallisuuden parantamisessa erilaisten siviili- ja sotilassovellusten avulla; korostaa, että vahva Euroopan avaruusala on perustavan tärkeä Euroopan turvallisuudelle, avoimelle strategiselle riippumattomuudelle, turvallisille yhteyksille, kriittisen infrastruktuurin turvaamiselle sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiselle ja siksi se edellyttää riittäviä resursseja;

11. korostaa, että sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden uusien haasteiden vuoksi on tärkeää varmistaa muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen asianmukainen täytäntöönpano noudattaen kaikilta osin ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta sekä noudattaa yhteisvastuun ja oikeudenmukaisen vastuunjaon periaatteita; painottaa, että EU:n ulkorajojen tehokas valvonta ja suojelu sisämaassa, ilmassa ja merellä on olennaista Schengen-alueen vapauksien säilyttämisen kannalta ja ratkaisevan tärkeää EU:n ja sen kansalaisten turvallisuudelle; korostaa tarvetta suojella ihmisiä paremmin estämällä ihmiskauppa ja tukea nykyistä enemmän terrorismin, järjestäytyneen rikollisuuden, huumekaupan sekä rikollisverkostojen, erityisesti muuttajien salakuljetukseen ja ihmiskauppaan osallistuvien verkostojen, torjumiseen liittyvän jäsenvaltioiden ja unionin välisen rajatylittävän yhteistyön vahvistamista, jotta voidaan tehostaa lainvalvontaa ja oikeudellisia toimia näiden rikollisverkostojen torjumiseksi sekä tukea jäsenvaltioita, jotka kohtaavat hybridiuhkia, erityisesti kriisitilanteita koskevassa asetuksessa ([20]) määriteltyä muuttajien välineellistämistä unionin rajoilla;

12. ilmaisee syvän huolensa siitä, että komissio on rahoittanut tai osarahoittanut huivin käyttöä edistäviä kampanjoita, joissa esimerkiksi on väitetty, että ”hijabin käyttö merkitsee vapautta”; korostaa, ettei unionin talousarviosta enää saa rahoittaa tulevia kampanjoita, joilla suoraan tai välillisesti edistetään huivin käyttöä;

13. muistuttaa yhdennetyn rajaturvallisuuden rahaston, rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen (BMVI) ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston keskeisestä roolista ulkorajojen suojelemisessa; kehottaa lisäksi myöntämään riittävästi rahoitusta BMVI-asetuksen ([21]) liitteessä III säädetyille rajavalvontavalmiuksille olennaisena osana kokonaisvaltaista muuttoliikepolitiikkaa, mukaan lukien fyysinen infrastruktuuri, rakennukset, välineet, järjestelmät ja palvelut, joita tarvitaan rajanylityspaikoilla, sekä täyttämään vastaanotto-olosuhteita, kotouttamista, palauttamista ja takaisinottomenettelyä koskevat vaatimukset; vahvistaa, että EU:n ulkopuolisten maiden kanssa muuttoliikkeen ja turvapaikka-asioiden hallinnasta tehtävät yhteistyösopimukset, joissa noudatetaan kaikilta osin kansainvälistä oikeutta, voivat auttaa ehkäisemään ja torjumaan laitonta muuttoliikettä ja vahvistamaan rajaturvallisuutta;

14. toteaa, että yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) on EU:n keskeinen strateginen politiikka elintarviketurvan kannalta sekä EU:n riippumattomuuden lisäämiseksi kohtuuhintaisten ja laadukkaiden elintarvikkeiden tuotannossa; korostaa YMP:n keskeistä roolia EU:n viljelijöiden kohtuullisten tulojen varmistamisessa sekä tuottavan, kilpailukykyisen ja kestävän eurooppalaisen maatalouden varmistamisessa; pitää valitettavana, että suorat tuet ovat reaalisesti laskeneet merkittävästi inflaation vuoksi ja samalla viljelijöiden hallinnollinen taakka on kasvanut byrokratian lisäännyttyä; kehottaa komissiota vähentämään hallinnollista taakkaa pitäen samalla kiinni tiukoista tuotantovaatimuksista ja vaatimuksesta panna täytäntöön EU:n lainsäädäntö; kehottaa osoittamaan riittävästi resursseja ja suojaamaan suorat tuet, jotta viljelijöitä voidaan auttaa selviytymään inflaation, polttoainekustannusten, maailman elintarvike- ja kaupankäyntimarkkinoiden muutosten sekä epäsuotuisien sääolojen vaikutuksista, jotka kohdistuvat maataloustuotantoon ja uhkaavat elintarviketurvaa, myös syrjäisimmillä alueilla; painottaa tässä yhteydessä maatalousalan varauksen roolia; korostaa tarvetta auttaa pieniä ja keskisuuria tiloja sekä uusia ja nuoria viljelijöitä tukemalla sukupolvenvaihdoksia ja varmistamalla jatkuva tuki EU:n maataloustuotteiden menekinedistämiseen; korostaa, että on tarpeen tukea asianmukaisesti tutkimusta ja innovointia maatalousalan, myös vesihuollon, kestävyyden parantamiseksi erityisesti Horisontti Eurooppa -ohjelman kautta vähentämättä eurooppalaista maataloustuotantoa ja estäen samalla se, että eurooppalaiset viljelijät kohtaavat epäreilua kilpailua sellaisten tuontituotteiden vuoksi, jotka eivät täytä vaatimuksiamme; panee tyytyväisenä merkille, että komissio valmistelee toista yksinkertaistamispakettia; korostaa, että elintarviketurva on geopoliittisen vakauden kannalta olennainen tekijä;

15. painottaa kalastuksen ja vesiviljelyn strategista roolia sekä tarvetta antaa niille asianmukaista taloudellista tukea; toteaa, että yhteinen kalastuspolitiikka takaa kalastajille vakaan tulotason ja pitkän aikavälin tulevaisuuden edistämällä alan kilpailukyvyn kannalta keskeisten kestävien meriekosysteemien suojelua; painottaa, että EU:n kalastuslaivastoon on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta voidaan parantaa turvallisuutta muun muassa torjumalla laitonta kalastustoimintaa ja parantamalla työoloja, energiatehokkuutta ja kestävyyttä sekä uudistamalla kalastuslaivastoa; toteaa jälleen, että osallistavan, monipuolisen ja kestävän sinisen talouden edistämiseksi Euroopan

([20]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1359, annettu 14. toukokuuta 2024, muuttoliikkeeseen ja turvapaikanhakuun liittyviin kriisitilanteisiin ja ylivoimaisen esteen tilanteisiin vastaamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1147 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).

([21]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1148, annettu 7. heinäkuuta 2021, rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen perustamisesta yhdennetyn rajaturvallisuuden rahaston osaksi (EUVL L 251, 15.7.2021, s. 48, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1148/oj).

meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston olisi tuettava henkilöresurssipolitiikkaa, joka pystyy vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin; on huolissaan siitä, miten brexit-siirtymäkauden päättyminen kesäkuussa 2026 vaikuttaa kalastus- ja vesiviljelyalaan;

16. huomauttaa, että vuoden 2023 lopussa noin 20 miljoonaan lapseen kohdistui köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen riski, mikä tarkoittaa lähes neljäsosaa kaikista lapsista EU:ssa; katsoo sen vuoksi, että EU:n talousarviossa on tehostettava toimia lasten köyhyyden torjumiseksi, mukaan lukien muuttajalapset, vammaiset lapset ja epävarmoissa perhetilanteissa elävät lapset, eurooppalaisen lapsitakuun mukaisesti; toistaa aiemmat kehotuksensa sisällyttää ESR plussan määrärahoihin erityinen ja merkittävä rahoitus lapsiköyhyyden torjumiseksi;

17. painottaa, että energiaturvallisuuden ja -omavaraisuuden parantaminen on edelleen olennaisen tärkeää EU:lle; korostaa EU:n roolia energian toimitusvarmuuden varmistamisessa sekä kotitalouksien, viljelijöiden ja yritysten auttamisessa lieventämään hintojen epävakautta ja hallitsemaan hintaeroja muuhun maailmaan verrattuna; kehottaa siksi lisäämään investointeja kriittiseen infrastruktuuriin ja yhteyksiin, mukaan lukien laajamittaiset rajatylittävät sähköverkot ja vetyinfrastruktuuri päästöjen vähentämisen kannalta vaikeimmilla sektoreilla, sillä tämä on olennainen edellytys Euroopan teollisuuden hiilestä irtautumiselle, kuten myös vähähiilisiin ja uusiutuviin energialähteisiin ja yhteyksiin, erityisesti rahoittamalla asianmukaisesti Verkkojen Eurooppa -välinettä, sekä energiatehokkuuteen; korostaa tarvetta mukauttaa eurooppalaista infrastruktuuria vastaamaan tulevia energiatarpeita siirryttäessä puhtaaseen ja nykyaikaiseen talouteen; korostaa, että sähkökaupan ja etenkin rajat ylittävän kapasiteetin kannalta on tärkeää investoida uuteen, laajenevaan ja nykyaikaistamista edistävään yhteenliitäntäkapasiteettiin, jotta saadaan aikaan täysin yhdennetyt EU:n energiamarkkinat, joiden avulla parannetaan Euroopan monipuolista toimitusvarmuutta ja kykyä selviytyä energiamarkkinoiden häiriöistä, vähennetään ulkoista riippuvuutta ja viime kädessä varmistetaan kohtuuhintainen ja kestävä energia EU:n kansalaisille ja yrityksille; korostaa tässä tarvetta vahvistaa yhteistyötä Afrikan kanssa;

18. muistuttaa tässä yhteydessä Euroopan nykyisestä asuntokriisistä, muun muassa kunnollisten ja kohtuuhintaisten asuntojen puutteesta; kehottaakin ottamaan käyttöön nopeita lisäinvestointeja yhdistämällä sellaisia rahoituslähteitä kuin EIP:n ja kansallisten kehityspankkien rahoitus aloilla, joilla on positiivinen vaikutus kotitalouksien elinkustannusten vähentämiseen, rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen ja uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoon; kehottaa noudattamaan EU-tasolla koordinoitua lähestymistapaa, jossa kunnioitetaan toissijaisuusperiaatetta ja kannustetaan parhaiden käytäntöjen noudattamiseen sekä käytetään tehokkaasti kaikkia asiaankuuluvia rahoitusmekanismeja tämän kiireellisen haasteen ratkaisemiseksi;

19. on erittäin huolissaan ilmastonmuutoksen ja biodiversiteettikriisin vakavista vaikutuksista sekä Euroopassa että maailmanlaajuisesti ja siitä, että vuoden 2024 arvioitiin olevan maapallon mittaushistorian lämpimin vuosi; kehottaa antamaan Life-ohjelmaan riittävästi rahoitusta ilmasto- ja ympäristöhankkeiden, myös ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvien hankkeiden, rahoittamiseksi sekä parantamaan talousarvion joustavuutta, jotta EU:ssa voidaan vastata luonnonkatastrofeihin riittävällä tavalla; pitää valitettavana, että lisääntyneet luonnonkatastrofit ovat vaatineet suuren määrän uhreja ja aiheuttaneet pitkällä aikavälillä tuhoisia vaikutuksia kyseisillä alueilla asuviin kansalaisiin, siellä työskenteleviin viljelijöihin ja sinne sijoittautuneisiin yrityksiin sekä vaikutusten kohteina oleviin ekosysteemeihin; kehottaa osoittamaan lisärahoitusta EU:n solidaarisuusrahastolle, RESTORE-ohjelmalle (jälleenrakennukseen myönnettävä alueellinen hätätilanteen tuki) ja EU:n pelastuspalvelumekanismille muun muassa rescEU-varastojen kasvattamiseen, mikä mahdollistaa kustannustehokkaamman valmiuksien kehittämisen, jotta jäsenvaltioita voidaan tukea nopeasti ja tehokkaasti ylivoimaisissa kriisitilanteissa; tunnustaa EU:n roolin solmukohtana koordinoitaessa ja parannettaessa jäsenvaltioiden varautumista ja valmiuksia reagoida välittömästi laajamittaisiin ja vaikutuksiltaan merkittäviin hätätilanteisiin ja sen lisäarvon sekä jäsenvaltioiden että kansalaisten kannalta; korostaa tässä yhteydessä, että EU:n pelastuspalvelumekanismi on konkreettinen osoitus eurooppalaisesta solidaarisuudesta ja se vahvistaa EU:n roolia kriisitoimijana; toteaa, että Euroopan unionin solidaarisuusrahasto tai mikään muukaan rahasto ei voi yksinään täysin korvata vahinkoja, joita aiheutuu äärimmäisistä sääilmiöistä, joita esiintyy ilmastonmuutoksen seurauksena yhä useammin ja yhä voimakkaampina nykyään ja tulevaisuudessa; korostaa tarvetta investoida varautumis-, ennaltaehkäisy- ja sopeutumistoimenpiteisiin ja asettaa ne etusijalle sekä suosia tässä yhteydessä luontopohjaisia ratkaisuja; korostaa, että on ratkaisevan tärkeää varmistaa, että unionin varainkäytöllä edistetään ilmastonmuutoksen hillitsemistä, sopeuttamistoimia ja vesiresilienssi-infrastruktuuria; korostaa, että nämä investoinnit ovat huomattavasti pienemmät kuin ilmastotoimien laiminlyönnin kustannukset;

Kansalaisten mahdollisuuksien parantaminen elinvoimaisessa yhteiskunnassa

20. korostaa, että jatkuvat investoinnit EU4Health-ohjelmaan ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelman terveysklusteriin ovat avainasemassa, jotta voidaan edistää terveyttä ja varautumista tuleviin terveyskriiseihin ja siten parantaa EU:n kansalaisten terveydentilaa; korostaa, että vaikutuksen maksimoimiseksi tarvitaan terveydenhuoltoon tehtäviä investointeja; korostaa tukevansa Euroopan biotieteiden ja biotekniikan ekosysteemin sääntelyssä ja rahoituksessa kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka kattaa muun muassa eurooppalaisten huippuosaamisen klusterien luomisen, ja toteaa, että kyseessä on vahvemman Euroopan terveysunionin keskeinen pilari, johon olisi lisättävä sydän- ja verisuonitauteja ja elintapoja koskeva eurooppalainen suunnitelma, jossa keskitytään primaariseen ja sekundaariseen ehkäisyyn, jotka ovat keskeisiä tavoitteita eliniänodotteen kasvattamiseksi EU:ssa; korostaa tarvetta luoda paremmin tukea tarjoava hoito- ja hoivajärjestelmä, jotta voidaan vastata väestörakenteen haasteisiin ja väestön ikääntymiseen; toteaa jälleen tukevansa EU:n syöväntorjuntasuunnitelmaa ja korostaa eurooppalaisten investointien merkitystä lastentautien, harvinaissairauksien ja mikrobilääkeresistenssin torjunnan kannalta; muistuttaa terveyden sukupuolinäkökulman merkityksestä muun muassa seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja palvelujen saatavuuden kannalta; on erittäin huolissaan Euroopan nykyisestä mielenterveyskriisistä, joka koskee erityisesti nuorta sukupolvea ja jota viimeaikaiset maailmanlaajuiset tapahtumat ovat pahentaneet, ja katsoo, että sen johdosta on toteutettava välittömiä toimia; korostaa tarvetta ehkäistä joissakin jäsenvaltioissa vallitsevaa pulaa kriittisistä lääkkeistä, lääketieteellisistä vastatoimista ja terveydenhuollon työntekijöistä; kehottaa tässä yhteydessä parantamaan koordinointia EU:n tasolla ja hankkimaan lääkkeitä yhteishankintana kustannusten alentamiseksi;

21. korostaa, että koska nuoret sukupolvet ovat merkittäviä muutoksen ja edistyksen voimia, on tärkeää investoida nuoriin ja heidän osaamiseensa varmistamalla laadukkaan koulutuksen saatavuus; pitää olennaisen tärkeänä, että kaikilla opiskelijoilla on täydet mahdollisuudet osallistua Erasmus+-ohjelmaan ilman syrjintää ja jokaisessa EU:n jäsenvaltiossa, sekä korostaa Erasmus+-ohjelman keskeistä roolia kulttuurivaihdon edistämisessä, eurooppalaisen identiteetin vahvistamisessa ja rauhan edistämisessä keskinäisen ymmärryksen ja yhteistyön kautta ja toteaa, että se muodostaa näin Euroopan yhdentymisen ja yhtenäisyyden kulmakiven; muistuttaa tarpeesta puuttua osaamisvajeeseen, aivovientiin sekä markkinoiden tarpeiden ja osaamisen väliseen korrelaatioon; katsoo, että EU:n työvoiman kilpailukyvyn säilyttämiseksi myös tulevaisuudessa on tarpeen vahvistaa keskeiset koulutus- ja uudelleenkoulutusalat; korostaa, että tarvitaan lisäinvestointeja unionin koulutusjärjestelmien nykyaikaistamiseen tarjoamalla niille valmiudet käsitellä digitaalista ja vihreää siirtymää sekä osaamisen edistämismekanismien luomiseen ja nuorten yrittäjien kannustamiseen; korostaa tässä yhteydessä pitävänsä tärkeänä, että myönnetään riittävät taloudelliset resurssit sellaisille EU:n ohjelmille kuin Euroopan sosiaalirahasto plus, Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot, jotka ovat osoittautuneet erittäin tehokkaaksi keinoksi auttaa saavuttamaan korkea työllisyystaso ja oikeudenmukainen sosiaalinen suojelu, laajentaa koulutusmahdollisuuksia kaikkialla unionissa sekä edistää uusia työllistymismahdollisuuksia ja tukea osaamista, nuorten osallistumista ja yhtäläisiä mahdollisuuksia kaikille; kehottaa komissiota tekemään kaikkensa, jotta kaikki yliopisto-opiskelijat voivat edelleen osallistua Erasmus +-ohjelmaan, myös Unkarissa;

22. muistuttaa, että perheet ovat tärkein pilari, joka kannattelee sosiaalimenojen taakkaa EU:ssa, mikä koskee erityisesti perheitä, joissa on huolehdittavina lapsia; huomauttaa samalla, että perheet ovat myös niitä, jotka kärsivät eniten ja kantavat 15 viime vuoden aikana kärsimiemme peräkkäisten talouskriisien seuraukset; korostaa kaikkien näiden syiden vuoksi, että niihin on kiinnitettävä erityistä huomiota EU:n talousarvion ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin painopisteiden asiaan liittyvissä osissa;

23. muistuttaa EU:n talousarvion roolista Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin tavoitteiden saavuttamisessa; korostaa EU:n talousarvion osuutta hankkeissa, jotka vahvistavat työmarkkinavuoropuhelua ja helpottavat työvoiman liikkuvuutta muun muassa koulutuksen, verkostoitumisen ja valmiuksien kehittämisen muodossa;

24. korostaa jatkuvasti lisääntyviä uhkia ja vaaroja, joita ulkomaisten sidosryhmien eurooppalaisen demokratian heikentämiseksi järjestämät, EU:hun kohdennetut disinformaatiokampanjat aiheuttavat; kehottaa ottamaan käyttöön kaikki asiaankuuluvat unionin ohjelmat, myös Luova Eurooppa -ohjelman, jotta voidaan rahoittaa vuonna 2026 toimia, joilla edistetään etenkin nuorten osallistavaa digi- ja medialukutaitoa sekä disinformaation ja verkossa esiintyvän vihapuheen ja äärisisällön torjuntaa ja samalla kannustetaan kansalaisia osallistumaan aktiivisesti demokraattisiin prosesseihin ja turvataan tiedotusvälineiden vapaus ja moniarvoisuus hyvän kulttuurisen resilienssin varmistamiseksi; toteaa, että kaikki nämä ovat ratkaisevan tärkeitä kukoistavan demokratian kannalta; pitää valitettavina Yhdysvaltojen hallinnon viimeaikaisia päätöksiä lakkauttaa rahoitus Radio Free Europe/Radio Liberty -radiokanavalta ja Voice of America -uutisorganisaatiolta kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tutkimaan kaikkia mahdollisia vaihtoehtoja lisärahoituksen myöntämiseksi näille tiedotusvälineille tämän kehityksen valossa;

25. kehottaa komissiota lisäämään EU:n rahoitusta, jolla suojellaan kaikkia uskontoja tunnustavia kansalaisia ja julkisia tiloja terroriuhkilta ja torjutaan radikalisoitumista ja terroristista verkkosisältöä sekä vihapuhetta ja lisääntyvää antisemitismiä, kristittyihin kohdistuvaa vihaa, muslimivihaa ja rasismia;

26. pitää kristittyihin ja muihin uskonnollisiin yhteisöihin kohdistuvien viharikosten lisääntymistä valitettavana; muistuttaa, että kristityt ovat maailman vainotuin uskonnollinen yhteisö; kehottaa lisäksi komissiota osoittamaan rahoitusta siihen, että estetään uskonnollisten yhteisöjen ja erityisesti kristittyjen yhteisöjen ja juutalaisyhteisöjen ottaminen kohteeksi, kuten Euroopassa on tapahtunut viime kuukausina; kehottaa komissiota asettamaan etusijalle kansalaisten ja kaikkien uskonnollisten yhteisöjen suojelun ja tukemaan terroriuhkien torjuntaa keskittyen erityisesti radikalisoitumiseen ja terroristiseen verkkosisältöön;

27. kehottaa komissiota varmistamaan digipalvelusäädöksen ([22]), digimarkkinasäädöksen ([23]) ja tekoälysäädöksen ([24]) nopean, täyden ja asianmukaisen täytäntöönpanon sekä niiden vahvan valvonnan, myös osoittamalla tähän riittävästi henkilöstöä; korostaa, että on tärkeää torjua ulkomaista sekaantumista, puuttua vinoutuneiden algoritmien vaaroihin ja turvata digitaalisen julkisen tilan avoimuus, vastuullisuus ja eheys;

28. korostaa demokratian, perusoikeuksien ja arvojen alalla toteutettavien rahoitusohjelmien lisäarvoa; palauttaa mieliin EU:n talousarvion tärkeän roolin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklaan kirjattujen eurooppalaisten arvojen edistämisessä ja demokratian, oikeusvaltion, yhteisvastuun, osallistavuuden, oikeudenmukaisuuden, syrjimättömyyden ja tasa-arvon, myös sukupuolten tasa-arvon, keskeisten periaatteiden tukemisessa; vahvistaa lisäksi kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman keskeisen roolin eurooppalaisten arvojen ja kansalaisten oikeuksien edistämisessä etenkin sen unionin arvoja koskevan lohkon kautta sekä sukupuolten tasa-arvon edistämisessä, mikä auttaa ylläpitämään ja kehittämään edelleen avointa, oikeuksiin perustuvaa, demokraattista, tasa-arvoista ja osallistavaa yhteiskuntaa, joka perustuu oikeusvaltioperiaatteeseen; korostaa tarvetta kohdennettuihin toimenpiteisiin sukupuolten epätasa-arvon poistamiseksi ja yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi kohdentamalla EU:n rahoitusta; korostaa, että tutkivan journalismin tukeminen riittävillä resursseilla on strateginen investointi demokratiaan, avoimuuteen ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen; muistuttaa Daphne- sekä tasa-arvo ja perusoikeudet -ohjelmien merkityksestä ja korostaa, että olisi osoitettava tarvittavat resurssit kaikenlaisen syrjinnän sekä väkivallan eri muotojen torjumiseen;

29. korostaa unionin arvoja koskevan lohkon puitteissa toteutettavaa arvokasta työtä ja toteaa, että lohkosta muun muassa myönnetään suoraa rahoitusta kansalaisyhteiskunnan organisaatioille elinvoimaisten demokratioiden keskeisinä toimijoina; tähdentää, että kansalaiset ja kansalaisyhteiskunnan organisaatiot, jotka edistävät kansalaisten tahtoa ja etuja, edustavat Euroopan demokratian ydintä; korostaa tässä mielessä kaikkien EU:n ohjelmien merkitystä ja sitä, että on tärkeää antaa lisärahoitusta kansalaisyhteiskunnan aidon osallistumisen tukemiseen, erityisesti ottaen huomioon EU:n kansainvälisten yhteistyökumppanien kansalaisyhteiskunnalle osoittaman rahoituksen vähentymisen vaikutus;

30. kehottaa panemaan kaikilta osin kiireellisesti täytäntöön Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 13 artiklassa tarkoitettujen toimielinten ja neuvoa-antavien elinten jäsenten eettisiä normeja käsittelevän toimielinten välisen elimen perustamisesta tehdyn sopimuksen; katsoo, että Huaweita koskevan korruptioskandaalin vuoksi on entistäkin tärkeämpää, että elin aloittaa työnsä viipymättä; sitoutuu tarjoamaan tarvittavat taloudelliset ja henkilöresurssit, jotta elin voi täyttää toimeksiantonsa ja hoitaa tehtävänsä asianmukaisesti;

([22]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2065, annettu 19. lokakuuta 2022, digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (EUVL L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([23]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1925, annettu 14. syyskuuta 2022, kilpailullisista ja oikeudenmukaisista markkinoista digitaalialalla ja direktiivien (EU) 2019/1937 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta (digimarkkinasäädös) (EUVL L 265, 12.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

([24]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1689, annettu 13. kesäkuuta 2024, tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä ja asetusten (EY) N:o 300/2008, (EU) N:o 167/2013, (EU) N:o 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 ja (EU) 2019/2144 sekä direktiivien 2014/90/EU, (EU) 2016/797 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

31. katsoo, että unionin vakauden ja edistyksen sekä sen kansalaisten luottamuksen kannalta on olennaisen tärkeää varmistaa unionin varojen asianmukainen käyttö ja toteuttaa kaikki toimet unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi etenkin käyttämällä oikeusvaltioperiaatetta koskevaa ehdollisuutta; painottaa, että oikeusvaltioperiaatteen noudattamisella on kiistaton yhteys unionin talousarvion tehokkaaseen toteuttamiseen varainhoitoasetuksessa säädettyjen moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti; muistuttaa, että oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annetun asetuksen ([25]) mukaan asianmukaisten toimenpiteiden määrääminen ei saa vaikuttaa valtiollisten elinten velvollisuuksiin toteuttaa sellaiseen ohjelmaan tai rahastoon liittyviä toimia, jota toimenpide koskee, eikä varsinkaan velvollisuuksiin, joita niillä on suhteessa lopullisiin varojen saajiin; edellyttää sen vuoksi, että tapauksissa, joissa kansalliset valtiolliset elimet rikkovat oikeusvaltioperiaatetta, komissio tarkastelisi vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa talousarviota muun muassa arvioimalla mahdollisuutta ohjata resursseja suoraan ja välillisesti hallinnoituihin ohjelmiin, jotta voidaan varmistaa, että paikallis- ja alueviranomaiset, kansalaisyhteiskunta ja muut edunsaajat voivat jatkossakin hyötyä unionin rahoituksesta, heikentämättä asetuksen soveltamista; tuo esiin Euroopan tilintarkastustuomioistuimen roolin ja sen jatkuvat toimet avoimuuden, vastuuvelvollisuuden ja kaikkia rahastoja ja ohjelmia koskevien säännösten tiukan noudattamisen puolustamiseksi;

Vahva unioni muuttuvassa maailmassa

32. toteaa, että EU:n on yhä tärkeämpää pysyä ja myös olla vahvemmin läsnä maailmanpolitiikassa kärjistyvien globaalien konfliktien, geopoliittisten muutosten ja ulkomaiden maailmanlaajuisten vaikuttamispyrkimysten vuoksi erityisesti, kun otetaan huomioon muiden suurimpien kansainvälisten avunantajien tilanteen kehitys; korostaa, että tämän saavuttamiseksi unioni tarvitsee riittävästi rahoitusta ja resursseja toimiakseen eli muun muassa vastatakseen merkittäviin kriiseihin naapurustossaan ja kaikkialla maailmassa etenkin ottaen huomioon kansainvälisen rahoituksen äkillinen väheneminen; korostaa humanitaarisen avun ohjelman merkitystä ja pitää valitettavana, että resurssien määrä ei kasva yhtä nopeasti kuin ennätyksellisen suuret tarpeet; korostaa tarvetta vahvistaa EU:n roolia johtavana humanitaarisena toimijana ja vastata tehokkaasti uusiin kriiseihin erityisesti alueilla, joilla on pitkittynyt konflikti, pakkomuuttoa, heikko ruokaturva ja luonnonkatastrofeja; korostaa, että unioni tarvitsee myös riittävästi resursseja pitkäaikaisiin investointeihin, jotka kohdistuvat globaalien kumppanuuksien rakentamiseen, ja huomauttaa pitävänsä tärkeänä, että EU:n ulkopuoliset maat osallistuvat tarvittaessa unionin ohjelmiin;

33. korostaa, että EU:n turvallisuusympäristö on muuttunut jyrkästi Venäjän Ukrainaa vastaan käymän laittoman, provosoimattoman ja perusteettoman hyökkäyssodan ja EU:n tärkeimpien liittolaisten harjoittaman politiikan ennalta arvaamattomien muutosten seurauksena; muistuttaa, että on tärkeää vahvistaa kansalaisten turvallisuutta ja saavuttaa tehokkuus puolustuksen ja strategisen riippumattomuuden alalla soveltamalla turvallisuutta koskevaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka kattaa sotilas- ja siviilivoimavarat, ulkosuhteet ja sisäisen turvallisuuden; korostaa sisäisen turvallisuuden rahaston merkitystä, jotta voidaan varmistaa rahoitus lisääntyvän vakavan rajatylittävän järjestäytyneen rikollisuuden ja kyberrikollisuuden torjumista varten; on tietoinen paineesta, jonka puolustusmenojen kasvaminen aiheuttaa jäsenvaltioiden kansallisissa talousarvioissa; korostaa, että jäsenvaltioiden on tärkeä tehostaa toimiaan ja osoittaa lisärahoitusta puolustusvoimavarojensa kehittämiseen johdonmukaisella ja täydentävällä tavalla Naton ohjeistuksen mukaisesti;

34. korostaa, että sen lisäksi, että Ukrainan kansa on tehnyt valtavia uhrauksia vastustaessaan Venäjän hyökkäyssotaa yhteisen eurooppalaisen turvallisuutemme puolesta, sodalla on myös ollut huomattavia taloudellisia ja sosiaalisia seurauksia ihmisille kaikkialla Euroopassa; muistuttaa, että tietyt jäsenvaltiot, etenkin Venäjän ja/tai Valko-Venäjän kanssa maarajan jakavat Itämeren alueen maat ja etulinjan jäsenvaltiot, sekä talouden haavoittuvat alat ovat edelleen erityisen alttiita sodan seurauksille ja ansaitsevat EU:n yhteisvastuun hengessä tukea maatalouden, infrastruktuurin ja sotilaallisen liikkuvuuden kaltaisilla aloilla;

([25]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2092, annettu 16. joulukuuta 2020, yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

35. toistaa päättäväisenä vankkumattoman ja täyden tukensa Ukrainalle sen taistellessa vapautensa ja demokratiansa puolesta Venäjän hyökkäystä vastaan, kun sota sen maaperällä on kestänyt jo yli kolme vuotta; korostaa, että rahoitusta tarvitaan edelleen paljon muun muassa humanitaariseen apuun ja kriittisen infrastruktuurin korjaamiseen sekä EU:n ja Ukrainan solidaarisuuskaistojen kapasiteetin parantamiseen; panee tyytyväisenä merkille komission ja jäsenvaltioiden uudistetun ja vahvistetun aikomuksen työskennellä yhtenäisesti Ukrainan kiireellisiin puolustustarpeisiin vastaamiseksi ja Ukrainan talouden tukemiseksi edelleen tarjoamalla säännöllistä ja ennakoitavissa olevaa taloudellista tukea ja helpottamalla investointimahdollisuuksia; panee tyytyväisenä merkille neuvoston kanssa tehdyn sopimuksen Ukrainalle myönnettävästä enintään 35 miljardin euron suuruisesta makrotaloudellisesta rahoitusavusta, jossa hyödynnetään Venäjän jäädytettyjen varojen tuottoja uuden Ukrainan lainayhteistyömekanismin kautta, jotta voidaan tukea Ukrainan elpymistä, jälleenrakentamista ja nykyaikaistamista sekä edistää Ukrainan etenemistä kohti EU-jäsenyyttä; korostaa, että on tärkeää varmistaa vastuunotto kaikkein vakavimmista kansainvälisistä rikoksista;

36. korostaa liittymistä valmistelevan rahoituksen etuja sekä laajentumismaille että EU:lle itselleen, koska rahoitus lisää alueen vakautta; suhtautuu myönteisesti Länsi-Balkanin kasvusuunnitelman täytäntöönpanoon, jotta voidaan edelleen tukea Länsi-Balkanin maiden taloudellista lähentymistä EU:n sisämarkkinoihin alueelle suunnattavien investointien ja alueen kasvun avulla; korostaa tarvetta osoittaa tarvittavat varat Moldovan jäsenyysprosessin tukemiseksi laajentumiseen ja alueelliseen vakauteen liittyvän EU:n sitoumuksen mukaisesti; korostaa Moldovan tasavallan uudistus- ja kasvutukivälineen roolia ja korostaa riittävien taloudellisten resurssien turvaamisen välttämättömyyttä sen täysimääräisen toteuttamisen varmistamiseksi; pitää tärkeänä antaa ehdokasmaille jatkuvaa tukea tarvittavien liittymiseen liittyvien uudistusten ja etenkin sellaisten uudistusten täytäntöönpanossa, jotka liittyvät oikeusvaltioon, korruption torjuntaan ja demokratiaan, sekä niiden häiriönsietokyvyn parantamisessa ja hybridiuhkien ehkäisemisessä ja torjunnassa; kehottaa komissiota myöntämään lisärahoitusta kansalaisyhteiskunnan, riippumattomien mediaorganisaatioiden ja toimittajien tukemiseen;

37. korostaa lisäksi, että EU:n naapuruuspolitiikka ja sen itäiset ja eteläiset kumppanuudet edistävät yleistä tavoitetta lisätä EU:n naapureiden vakautta, vaurautta ja selviytymiskykyä ja siten parantaa maanosamme turvallisuutta; korostaa, että sen vuoksi on tärkeää vahvistaa eteläistä ja itäistä naapurustoa koskevia budjettikohtia, jotta voidaan tukea poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia uudistuksia näillä alueilla, helpottaa rauhanprosesseja ja jälleenrakentamista ja antaa apua pakolaisille etenkin myöntämällä jatkuvaa, vahvistettua ja ennakoitavissa olevaa rahoitusta sekä huolehtimalla jatkuvasta täytäntöönpanosta paikan päällä; muistuttaa, että EU:n on edelleen lievennettävä muita kriisejä ja autettava heikoimmassa asemassa olevia väestöryhmiä kaikkialla maailmassa humanitaarisen avun ohjelmansa kautta sekä säilyttämällä maailmanlaajuinen asemansa naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen avulla maailmanlaajuisten haasteiden ratkaisemisen tukemisessa ja ihmisoikeuksien, vapauksien ja demokratian edistämisessä sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden valmiuksien kehittämisessä ja unionin kansainvälisten ilmastoa ja biologista monimuotoisuutta koskevien sitoumusten täyttämisessä kattavan seuranta- ja valvontajärjestelmän puitteissa;

Vuoden 2026 talousarvion monialaiset kysymykset

38. painottaa, että Euroopan unionin elpymisvälineen lainakustannusten takaisinmaksu on EU:n oikeudellinen velvoite eikä se siten ole harkinnanvarainen asia; toteaa, että lainakustannukset määräytyvät elpymis- ja palautumistukivälineen maksujen tahdin sekä joukkovelkakirjalainojen tuottojen markkinavaihtelun mukaan ja ne ovat siksi luonnostaan osittain ennakoimattomia ja vaihtelevia; korostaa siksi, että komission täytyy antaa luotettavaa, oikeaaikaista ja täsmällistä tietoa Next Generation EU -välineen lainakustannuksista ja odotettavissa olevista elpymis- ja palautumistukivälineen maksuista koko talousarviomenettelyn ajan sekä käytettävissä olevista vapautetuista sitoumuksista; odottaa, että komissio päivittää vapautettuja sitoumuksia koskevan ennusteen esittäessään talousarvioesityksen; muistuttaa kolmen toimielimen katsoneen, että Euroopan unionin elpymisvälineen rahoituskulut kattavien menojen ei ole tarkoitus vähentää EU:n ohjelmia ja rahastoja;

39. toteaa jälleen tukevansa muutettuja komission ehdotuksia, joissa käsitellään uusien omien varojen käyttöönottoa; on syvästi huolissaan siitä, että neuvostossa ei ole edistytty lainkaan uusien omien varojen käsittelyssä, erityisesti kun otetaan huomioon kasvavat investoinnit ja ennakoimattomat tarpeet; katsoo, että uusien omien varojen käyttöön ottaminen vuoden 2020 toimielinten välisen sopimuksen etenemissuunnitelman mukaisesti on olennaisen tärkeää, jotta voidaan kattaa Next Generation EU -välineen lainakustannukset ja samalla suojata näiden tarpeiden täyttämisen edellyttämiä liikkumavaroja ja joustomekanismeja;

40. korostaa jälleen parlamentin täyttä tukea koheesiopolitiikalle ja sen keskeistä roolia EU:n politiikan painopisteiden toteuttamisessa ja sen yleisen kasvun aikaansaamisessa; toteaa jälleen, että koheesiopolitiikan optimaalinen lisäarvo kansalaisille on riippuvainen sen tehokkaasta ja oikea-aikaisesta täytäntöönpanosta; kehottaa vastaavasti jäsenvaltioita ja komissiota nopeuttamaan yhteistyössä hallinnoitavien rahastojen alaisten toimenpideohjelmien sekä elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanoa, jotta voidaan varmistaa talousarvion nopea toteuttaminen ja välttyä maksamattomien maksujen kertymiseltä monivuotisen rahoituskehyksen kahtena viimeisenä vuonna erityisesti lisäämällä valmiuksien kehittämistä ja teknistä apua jäsenvaltioille; vahvistaa välttämättömän tarpeen kehittää vahva ja läpinäkyvä mekanismi, jolla tuensaajille maksettavia varoja seurataan tarkasti;

41. toteaa, että on kiinnitettävä erityistä huomiota maaseutualueisiin ja syrjäisiin alueisiin, teollisuuden muutosprosessissa oleviin alueisiin sekä vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsiviin alueisiin, kuten saariin, syrjäisimpiin alueisiin ja rajaseutu- ja vuoristoalueisiin sekä kaikkiin luonnonkatastofeista kärsiviin alueisiin; painottaa, että näiden alueiden olisi saatava riittävästi rahoitusta, jotta ne voivat kompensoida rakenteellisen, sosiaalisen ja taloudellisen tilanteensa erityispiirteitä ja rajoitteita Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklan mukaisesti; korostaa, että POSEI-ohjelma on elintärkeä maataloustoiminnan säilyttämiseksi syrjäisimmillä alueilla sekä elintarvikkeiden saamiseksi paikallisille markkinoille; kehottaa lisäämään ohjelman määrärahoja siten, että ne vastaavat näiden alueiden viljelijöiden todellisia tarpeita; toteaa, ettei tällaista korotusta ole tehty vuoden 2013 jälkeen siitä huolimatta, että näiden alueiden viljelijöihin kohdistuu korkeampia tuotantokustannuksia inflaation ja ilmastonmuutoksen vuoksi; korostaa myös, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 198–204 artiklassa tarkoitettujen EU:hun assosioituneiden merentakaisten maiden ja alueiden olisi saatava riittävästi rahoitusta niiden kestävän taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen varmistamiseksi, kun otetaan huomioon niiden geopoliittinen merkitys maailmanlaajuisten merikauppareittien ja keskeisten kumppanuuksien kannalta muun muassa kestävien raaka-aineiden arvoketjujen osalta;

42. toteaa jälleen, että EU:n ohjelmat, toimintapolitiikat ja toimet olisi pantava täytäntöön tavalla, jolla edistetään sukupuolten tasa-arvoa niiden tavoitteiden saavuttamisessa, kun se on aiheellista; suhtautuu myönteisesti komission työhön, joka koskee tasa-arvon valtavirtaistamista, jotta voidaan mitata mielekkäällä tavalla unionin varainkäytön sukupuolivaikutuksia toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti;

43. panee merkille, että ennusteiden mukaan ilmastotoimien 30 prosentin valtavirtaistamistavoite saavutetaan vuonna 2025 (33,5 prosenttia), kun taas biodiversiteettitavoite jää alle 8,5 prosenttiin vuonna 2025 eikä 10 prosentin tavoitetta saavuteta vuonna 2026, ellei toteuteta kohdennettuja toimia; korostaa, että tarvitaan jatkuvia toimia, jotta unionin talousarviossa ja Euroopan unionin elpymisvälineen menoissa saavutetaan toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistetut ilmastoa ja biologista monimuotoisuutta koskevat valtavirtaistamistavoitteet;

44. korostaa, että unionin vuoden 2026 talousarvio olisi mukautettava unionin kunnianhimoisiin tavoitteisiin tehdä unionista ilmastoneutraali viimeistään vuoteen 2050 mennessä sekä unionin kansainvälisiin sitoumuksiin, erityisesti Pariisin sopimuksen ja Kunmingin-Montrealin sopimuksen mukaisiin sitoumuksiin, ja sillä olisi edistettävä merkittävästi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja vuoden 2030 biodiversiteettistrategian täytäntöönpanoa;

45. muistuttaa, että ohjelman tehokas täytäntöönpano on mahdollista vain sitoutuneen hallinnon tuella; korostaa unionin elinten ja erillisvirastojen keskeistä työtä ja toteaa, että niillä on oltava asianmukainen henkilöstö ja riittävät resurssit inflaatio huomioon ottaen, jotta ne voivat hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja edistää unionin poliittisten painopisteiden saavuttamista myös, kun niille annetaan uusia tehtäviä ja valtuuksia;

46. muistuttaa, että varainhoitoasetuksen mukaan jäsenvaltioiden ja komission on talousarviota toteuttaessaan varmistettava perusoikeuskirjan noudattaminen ja kunnioitettava Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa vahvistettuja unionin arvoja; tuo esille erityisesti varainhoitoasetuksen 137, 138 ja 158 artiklan ja muistuttaa komission ja jäsenvaltioiden velvoitteesta olla myöntämättä unionin varoja henkilöille tai yhteisöille, jotka on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu terrorismirikoksista tai terroritoimintaan liittyvistä rikoksista, tällaisiin rikoksiin yllyttämisestä, avunannosta niihin tai niiden yrityksestä, lahjuksen ottamisesta tai muista vakavista rikoksista; korostaa tarvetta tehostaa toimia petosten torjumiseksi sekä unionin että jäsenvaltioiden tasolla ja varmistaa tätä varten koko unionin petostentorjuntajärjestelmälle asianmukaiset taloudelliset resurssit ja henkilöresurssit; muistuttaa, että on tärkeää antaa unionin petostentorjuntaohjelmalle riittävät taloudelliset resurssit;

47. korostaa tehokkaan viestinnän ja EU:n toimintapolitiikkojen ja ohjelmien näkyvyyden merkitystä tietoisuuden lisäämisessä siitä, millaista lisäarvoa EU tuottaa kansalaisille, yrityksille ja kumppaneille;

°
° °

48. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle ja tilintarkastustuomioistuimelle.